

Macbeth Macbeth - Macbeth (Alize Zandwijk / ro theater) FOTO: HERMAN SORGELOOS

barman aangeboden 'moijito' in de hand— mee het feestgedreun, beleeft dezelfde zwijgende ongemakkelijkheid als die uitgelaten fuifstemming— samen met Duncan— plots doodbloedt en mikt uiteindelijk even lustig tomaten naar de hangkop van een gebroken Macbeth. Terwijl de *Macbeth* van het ro theater vooral volgens de dramaturgische uitleg over ons aller onderdrukte aandrang tot gewelddadigheid gaat, maakt de bottelarij-voorstelling je pas werkelijk medeplichtig. Ze betrapt je voortdurend op je neiging mee te heulen met diegene die op dat moment de macht heeft: eerst neem je een sigaret aan van Macbeth en lach je met zijn grappen en daarna nagel je hem op initiatief van Macduff aan de schandpaal. Het werkt allemaal heel confronterend. Mafaalani confronteert niet alleen de toeschouwers met zichzelf, maar ook

het hedendaagse eenrichtingsverkeer-theater met de dramatische mogelijkheden tot dialoog en participatie. De tomaten die ze haar publiek doet gooien naar Macbeth, lijken ook bedoeld voor de theatermakers die zichzelf te serieus nemen en het allemaal te afgepast en te zegezekeer willen vormgeven: 'Verloopt alles keurig [tijdens de repetitieperiode], staat alles van tevoren vast, dan is de voorstelling dat ook. Als er van tevoren durf is, dan ook in het resultaat. Drie dagen voor de première hebben we een radicale ingreep doorgevoerd in *Macbeth*. Als je een aha hebt, dan ga je daarvoor.' (Mafaalani in een interview met Geert Sels in *De Standaard* van 6 april 2001.)

Gedurfd en pretentieloos theater, dat is nu net wat de Rotterdamse *Macbeth* in vergelijking met zijn Brusselse tegenhanger te weinig

was. Het paste wel allemaal mooi ineen, dramaturgische background, acteerpresetaties en estheticistische beelden als zwarte handjes en symbolische kostuums, maar het deed dat op één of andere reden te mooi, te klinisch. Alsof men met Lady Macbeths woorden 'hier is nog een vlek, weg, vervloekte vlek, weg zeg ik' zo hard op de voorstelling heeft willen schrobben dat plots ook alle spanning en gruwel met het badwater weggelopen bleken te zijn. Als er al van badwater kan gesproken worden. Zandwijks sop scheen veeleer droog water uit lege douchekoppen, wel goed om het geheel wat op te boenen, maar uiteindelijk met maar een schraal resultaat. Te intimistisch, te traag, te weinig emotioneel, simpelweg te weinig *Macbeth*. Mafaalani's wasbeurt mag dan al eens meer lekken, ze is in elk geval ook lekkerder nat. Geen kwaad woord welis-

waar over Zandwijks poging om het veld te tonen dat ze meer kan dan enkel maar explosief effectentheater te creëren, maar Shakespeares meest wreedaardige tragedie na *Titus Andronicus* is een uitermate ondankbaar stuk voor zo'n statement. Het schreeuwt er gewoon om dat je je dweil net als in *Bloetwollefduivel* in de rode bloedverf doopt. Wat is dan de reden voor de weigering van Zandwijk om dat de doen? Waar de Brusselse *Macbeth* mogelijk kan beschuldigd worden van een te groot volksvermaakgehalte, lijkt het ro theater vooral te kunstzinnig theater te hebben willen maken.

Daarbij is vreemd genoeg niet echt gekozen om er ook vormelijk iets ingrijpend nieuws van te maken. Shakespeares stukken mogen dan al geniaal ineensteken, hun overdadig aantal scènewisselingen en personages en hun set-